

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/67
Toplantı Tarihi/Sayısı : 26.12.2023/36
Karar Numarası : 2023/1107
Başvuran : M. A.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : 1- Batman Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
: 2- Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Dini kitapların verilmediği, sabun talebinin karşılanmadığı ve dilekçelerin akıbetinin öğrenilemediği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Daha önce kaldığı kurumlarda Kur'an-ı Kerim ve mealini odada bulundurabildiğini ancak tutulduğu Kurumda yalnızca ikisinden birine izin verildiğini ve bu konudaki taleplerinin reddedildiğini,

b. İdare ve Gözlem Kurulundan gelen heyete durumu aktarmasından sonra Kur'an-ı Kerim mealinin kendisine verildiğini,

c. Aramalar sırasında personel tarafından nasıl namaz kılmaları gerektiğine dair müdahalelerde bulunulduğunu,

ç. 15/11/2022 tarihinde Batman İnfaz Hâkimliğine şikâyetinde bulunduğunu ancak talep etmesine rağmen dilekçesinin akıbetini öğrenemediğini,

d. Şampuan ve kimyasal içeren sabunlara alerjisi olduğu için doktor tavsiyesi ile ... ve ... markalı zeytinyağlı sabun kullandığını ancak Kurum tarafından talebinin karşılanmadığını, kantinde sabunun satılmadığını, bu sebeple alerji ilaçları kullanmaya başladığını,

e. Bu konuda İnfaz Hâkimliğine başvurması üzerine kantinde farklı marka sabun satılmaya başlandığını ancak talep ettiği sabunun bu markalar olmadığını ileri sürmekte ve 15/11/2022 tarihli dilekçesinin akıbetini öğrenmeyi talep etmektedir.

3. Muhataplar tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

a. 13/12/2004 tarih ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, 17/6/2005 tarihli ve 25848 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik ile Ceza İnfaz Kurumları Kütüphane ve Kitaplık Yönergesi kapsamında Kurumda barındırılmakta olan mahpusların oda ve eklentilerinde mensup oldukları dine ait kitaplar, ders kitapları

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

ve iki adet dergi haricinde Kurum kütüphanesinden, gezici kütüphaneden ve yakınları tarafından kargo aracılığıyla ile gönderilen on adet kitap bulundurma hakkına sahip oldukları, ayrıca mensup oldukları dine ait kitaplarda herhangi bir sınırlama olmadığı,

b. Kurum kayıtlarında yapılan inceleme sonucunda başvuranın 15/11/2022 tarihli Batman İnfaz Hâkimliğine gönderilmek üzere Kurum İdaresine teslim ettiği herhangi bir dilekçesinin bulunmadığı,

c. Başvuranın Batman Eğitim ve Araştırma Hastanesinde yapılan muayenesi sonucunda tanzim edilen 26/10/2022 tarihli ve ... sayılı raporda “*Senozoik Dermatit tanısı olan hastanın sürekli doğal zeytinyağlı sabun kullanması uygundur.*” ifadelerine yer verildiği, başvuranın İdareden ... veya ... markalı zeytinyağlı doğal banyo sabunun alınmasını talep ettiği ve bu kapsamda başvurana Kurum kantininde zeytinyağlı doğal banyo sabunu satışının yapıldığı, kantininden temin edebileceğine dair bilgi verildiği,

ç. Başvuranın 17/1/2023 tarihli dilekçesinde “*Ceza infaz kurumuna ilk yeni geldiğim zaman üzerimde bulunan kitaplar kontrol edilmek amacıyla emanet eşya deposuna kaldırıldı. Kitaplarımdan Arapça büyük yazılı olan Kur’an-ı Kerim tarafıma verildi ve ismini bilmediğim görevli personelden ayrıca Türkçe mealini de istedim. Aramızdaki iletişimsizlik nedeniyle bir anlaşmazlık yaşandı. Daha sonraki süreçte tarafıma Türkçe mealli Kur’an-ı Kerim kitabı verildi. Görevli personelin odamıza aramaya geldiği esnada namazlığı kirlenmesin diye çöp poşetine sarmamızdan dolayı bize namazlıkları bu şekilde yapmayın diye söyledi. Biz de kendisine namazlıklar kirlenmesin diye sardığımızı söyledik. Bunu söyleyen personelin kim olduğunu bilmiyorum. Batman Eğitim ve Araştırma Hastanesinde tarafıma %100 el yapımı zeytinyağlı doğal banyo sabunu reçete edildi. Ben bu reçeteyi Kurum İdaresine teslim ettim. Bu sabunun alınmasını talep ettim. Zeytinyağlı doğal banyo sabununun kantinde satıldığını belirterek benim istemiş olduğum ... ve ... marka sabunlar alınmadı. Aramızda yaşanan bu sorunlar karşılıklı iletişimsizlikten kaynaklanmıştır. Benim herhangi bir personelden şikâyetim yoktur. Personelin, sorunların çözümü noktasında mevzuat çerçevesinde yardımcı olmaya çalıştığı” ifadelerine yer verdiği belirtilmiştir.*

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuru sonrası Kurum Müdürü ile görüşme yaptığını, Müdür tarafından kantindeki ürünlerin ortak havuzda yer alan ürünlerden sipariş verilerek oluşturulduğu, kendisinin talep ettiği sabunun ortak havuzda yer almadığı, dış kantinde de belli başlı ürünlerin olduğu ifade edildiğini,

b. Müdürün iletişim eksikliğinden dolayı sorun yaşandığını ve bir daha yaşanmayacağını ifade etmesi üzerine başvurusundan vazgeçtiğini,

c. Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik’te yapılan 31/3/2023 tarihli değişiklik sonrası sabun temin edilip edilmeyeceğine ilişkin Kuruma dilekçe verdiği,

ç. Dilekçesine cevap verilmemesi üzerine Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru için başvuru formunu doldurduğunu, başvuru formuna yazdığı ekleri Kurumdan talep edip kendisinin eklemesi gerektiğinin Kurum personeline ifade edildiğini,

d. Ancak bunu Kurumun yapması gerektiğini belirttiğini, ön açıklama ile dilekçesini Anayasa Mahkemesine iletmesi üzerine talep ettiği marka sabunun kantinde satılacağı bilgisinin verildiğini ifade etmekte dilekçelerinin akıbeti konusunda gerekli işlemlerin yapılmasını talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde, Kurumun; “*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan*

kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

6. Mezkûr Kanun’un 17’nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 65’inci madde düzenlemesi: “Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.” şeklindedir.

8. Mezkûr Yönetmelik’in 73’üncü maddesi ise: “a) Başvurucunun başvurusundan vazgeçmesi, b) Başvurucu gerçek kişi ise ölümü veya tüzel kişi ise tüzel kişiliğinin sona ermesi, c) İnceleme ve araştırma devam ederken başvuru konusu hakkında dava açılması, üzerine inceleme ve araştırmasını sonlandırması hâlinde karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.” hükmünü haizdir.

9. Mezkûr Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesine göre;

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; “Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın, iddia ve talepleri konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

11. Somut olayda başvuran, Kur’an-ı Kerim ve mealinin aynı anda ikisinin odada bulundurmasına izin verilmediğini, İdare ve Gözlem Kurulundan gelen heyete durumu aktarmasından sonra durumun düzeldiğini, kimyasal içeren sabunlara alerjisi olduğu için bazı marka sabunları kullanması gerektiğini ileri sürmüştür. Başvuran, başvurusu sonrası Kurum Müdürü ile görüşüğünü ve Müdür tarafından bir daha sorun yaşanmayacağı ifade edilmesi üzerine başvurusundan vazgeçtiğini ifade etmiştir.

12. Bu kapsamda; Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 65’inci ve 73’üncü maddeleri uyarınca başvuranın dini kitap verilmediği ve sabun talebi hakkındaki başvurusundan vazgeçtiği anlaşılmış ve başvuru hakkında karar verilmesine yer olmadığı kanaatine varılmıştır.

13. Somut olayda başvuranın bir diğer iddiası dilekçesinin akıbetini öğrenemediğine ilişkindir. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın “Dilekçe hakkı” başlıklı 74’üncü maddesi uyarınca; “Vatandaşlar ve karşılıklılık

esasý gözetilmek kaydıyla Türkiye'de ikamet eden yabancılar, kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve Őikâyetleri hakkında, yetkili makamlara ve Türkiye Büyük Millet Meclisine yazı ile baŐvurma hakkına sahiptir. Kendileriyle ilgili baŐvurmaların sonucu, gecikmeksizin dilekçe sahiplerine yazılı olarak bildirilir.”

14. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 56'ncı maddesinin ikinci fıkrasına göre: ‘‘Hkmlye, kurum en üst amirine veya görevlendirdiği bir personele, talep veya Őikâyetlerini her gün bildirme olanağı tanınır. Talep veya Őikâyetler, ilgisine veya konusuna göre yargı mercilerine veya diğer yetkili makamlara iletilir. Talep veya Őikâyet konusu başvurunun sonucu hakkında hükümlü, geciktirilmeden bilgilendirilir.’’

15. Muhatap, başvuru sonrasında Kurum kayıtlarında inceleme yaptığını ve başvuranın 15/11/2022 tarihli Batman İnfaz Hâkimliğine gönderilmek üzere Kurum İdaresine teslim ettiği herhangi bir dilekçesinin bulunmadığını belirtmiŐtir. Somut olayda başvuru dilekçesindeki iddiaların soyut olduğu ve açıkça dayanaktan yoksun olan iddianın kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. BaŐvuruda dini kitap verilmediği ve sabun talebi iddiaları hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, başvuranın dilekçesinin akıbetini öğrenemediği iddiasının KABUL EDİLMEZ OLDUĐUNA,

B. Kararın taraflara tebliĐine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine baŐvurulabileceĐine,

26/12/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. AliŐan TİRYAKİ
Daire BaŐkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
ye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
ye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĐLU
ye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
ye